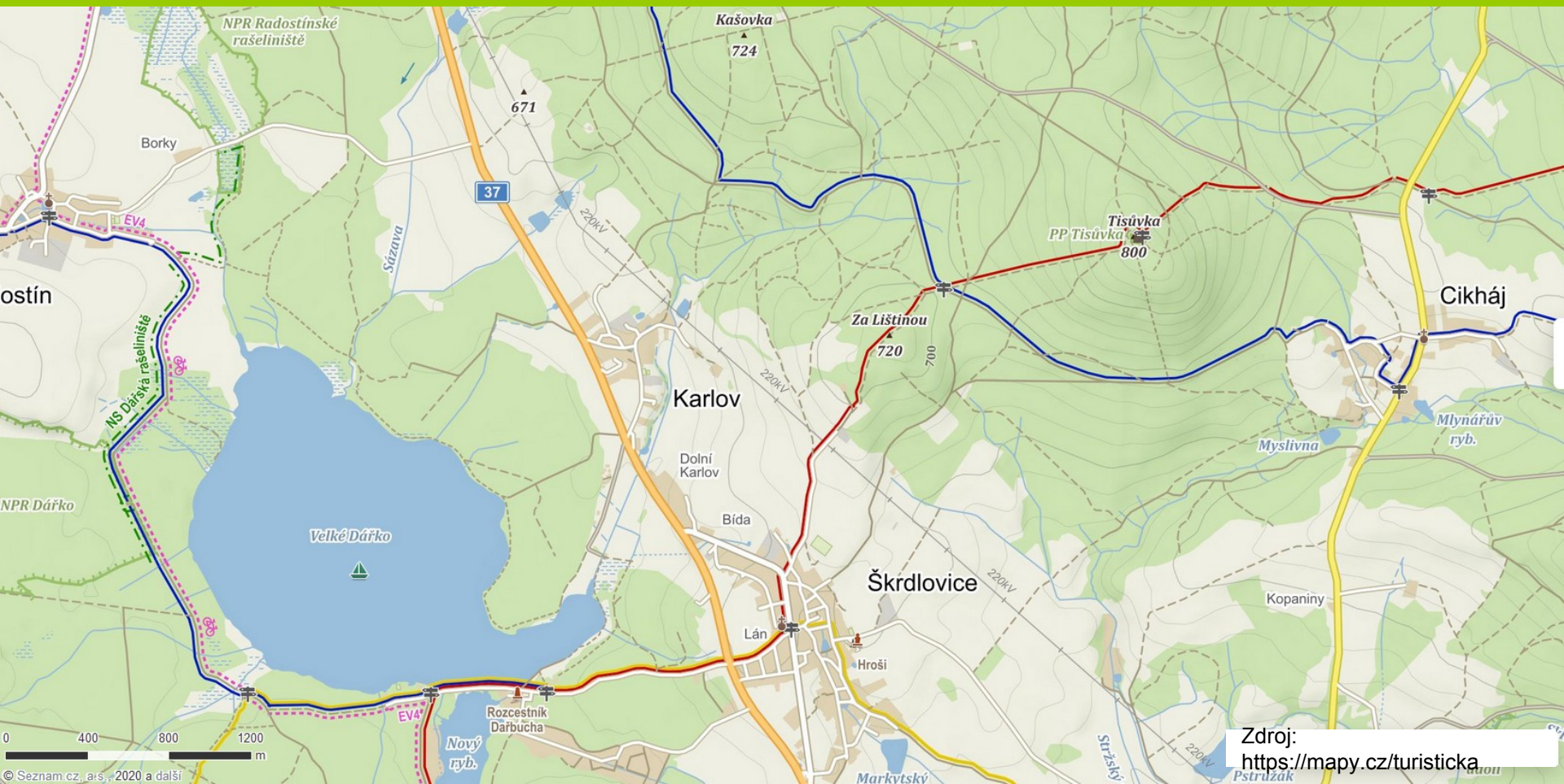

HOUBY A HLENKY

PREZENTOVANÉ PŘI DIDAKTICKÉM TERÉNNÍM CVIČENÍ Z BOTANIKY A ZOOLOGIE
CIKHÁJ / ŠKRDLOVICE, PŘELOM KVĚTNA / ČERVNA

DRUHY BĚŽNÉ, PREZENTOVANÉ TAKŘKA VŽDY

Pýchavička vlčí mléko - *Lycogala epidendrum*
Krásnorůžek lepkavý - *Calocera viscosa*
Rezavec lesknavý - *Mensularia radiata*
Lesklokorka ploská - *Ganoderma applanatum*
Sítkovec načervenalý - *Daedaleopsis confragosa*
Outkovka chlupatá - *Trametes hirsuta*
Outkovka pestrá - *Trametes versicolor*
Troudnotec kopytovitý - *Fomes fomentarius*
Troudnotec pásovaný - *Fomitopsis pinicola*
Hnědák Schweinitzův - *Phaeolus schweinitzii*
Anýzovník vonný - *Osmoporus odoratus*
Trámovka plotní - *Gloeophyllum sepiarium*

Pevník chlupatý - *Stereum hirsutum*
Pevník korkovitý - *Stereum rugosum*
Holubinka černající - *Russula nigricans*
Hřib kovář - *Neoboletus luridiformis*
Kozák březový - *Leccinum scabrum*
Pýchavka hruškovitá - *Apioperdon pyriforme*
Muchomůrka pošvatá - *Amanita vaginata*
Špička žíněná - *Gymnopus androsaceus*
Helmovka tuhonohá - *Mycena galericulata*
Hnojník třpytivý - *Coprinellus micaceus*
Třepeňka svazčitá - *Hypholoma fasciculare*
Rez korunkatá - *Puccinia coronata*

DRUHY NALEZENÉ NEBO PREZENTOVANÉ JEN NĚKDY

Válečkovka keříčkovitá - *Ceratiomyxa fruticulosa*
Zlepniček jahodovitý - *Tubifera ferruginosa*
Spálenka skořepatá - *Kretzschmaria deusta*
Čapulka bahenní - *Mitrula paludosa*
Ucho Jidášovo - *Hirneola auricula-judae*
Ohňovec obecný - *Phellinus igniarius*
Hlinák červenající - *Hapalopilus rutilans*
Bránovitec hnědofialový - *Trichaptum fuscoviolaceum*

Kořenovník vrstevnatý - *Heterobasidion annosum*
Hadovka smrdutá - *Phallus impudicus*
Prášivka šedivá - *Bovista plumbea*
Štítovka jelení - *Pluteus cervinus*
Špička travní - *Marasmius oreades*
Polnička raná - *Agrocybe praecox*
Čepičatka jehličnanová - *Galerina marginata*
Kulkovník ostřicový - *Anthracoidea caricis*

Pýchavička vlčí mléko – *Lycogala epidendrum*

Foto Radka Vítková
(čerstvé sporokarpy),
Zuzana Literáková
(dole, zralé sporokarpy)

- Hlenka
- Oddělení *Myxomycota*, třída *Myxomycetes*
- Řád *Liceales*, čeleď *Reticulariaceae* - síťovkovité
- Sporokarpy (někdy je používán termín plodničky, nejde o pravé plodnice) bochánkovité, několik milimetrů až zhruba 1 cm široké, za čerstva zářivě růžové až oranžové, při rozmáčknutí je vnitřek sporokarpu zřetelně tekutý
- Ve zralém stavu se původní živé zbarvení vytrácí do nenápadného (šedo-)hnědého odstínu, peridie (vnější obal) postupně praská a vnitřek sporokarpu je naplněn výtrusným prachem
- V tomto stavu se teoreticky dá zaměnit za bochánkovitá stromata hub z rodu dřevomor (*Hypoxylon*), která jsou ovšem tmavě hnědě nebo rezavě zbarvená, plná, tvrdá a na povrchu bývají jemně bradavčitá (peridie vlčího mléka je hladká)
- Ekologie: běžná hlenka vyskytující se v lesích různých typů; vyrůstá obvykle na stinných místech, typicky na mrtvém dřevě (pařezy, padlé kmeny, opadlé větve), kde se ve vegetativní fázi (plazmodium) živí mikroorganismy, které to mrtvé dřevo kolonizují (bakterie, houby); ve fázi sporokarpu již výživu nepřijímá

Krásnorůžek lepkavý – *Calocera viscosa*

- Houba stopkovýtrusná, s jednoduchou plodnicí
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Dacrymycetes*
- Řád *Dacrymycetales*, čeleď *Dacrymycetaceae* - kropilkovité
- Plodnice keříčkovitě větvené, gumovité konzistence, v bazální části (často zanořené v půdě) bělavé, nadzemní část je zbarvena jasně oranžově (barva pomerančové kůry)
- Bazidie s výtrusy se tvoří po celém povrchu nadzemní části plodnice
- Často mylně považovaný za kuřátka, avšak zástupci rodu kuřátka rostou na holé zemi a žádný z druhů tohoto rodu není takto jasně oranžový; růžové až oranžové druhy kuřátek mají rozšířenou sterilní bázi plodnice, ze které teprve vyrůstají kratší větve
- Nejedlý
- Ekologie: běžný druh smrkových lesů od nížin do hor; saprotrof na mrtvém dřevě, roste na pařezech nebo kořenových náběžích, často i ze dřeva zanořeného v půdě (v tom případě vyrůstá zdánlivě z půdy, ale vždy roste z dřevního substrátu)

Foto Aneta Krhovská (nahore), Soňa Hroudová (dole)

Rezavec lesknavý – *Mensularia radiata* (tradičně znám pod jménem *Inonotus radiatus*)

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Hymenochaetales*, čeleď *Hymenochaetaceae* - kožovkovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, za čerstva světle rezavě zbarvené
- Hymenofor pórovitý, póry zbarvené stejně jako klobouk nebo světlejší, v okrových tónech; pokud utrženou čerstvou plodnici natáčíte pod různým úhlem vůči dopadajícímu světlu, mění se barva a jas pórů (světlé lesklé / tmavší matné – odtud druhové jméno r. lesknavý); tento jev jej dobře odlišuje od jiných podobných druhů
- Zaschlé plodnice vytrvávají na substrátu i do další sezóny, postupně se rozpadají
- Nejedlý
- Ekologie: saproparazit rostoucí nejčastěji na kmenech olší (paraziticky na živých nebo jako saprotrof na stojících souších nebo padlých kmenech), vzácněji i jiných listnatých dřevin

Foto Karel Tejkal (nahore)

Snímek převzatý z <https://www.myko.cz/myko-atlas/Inonotus-radiatus/>

Foto Soňa Hroudová (dole, staré plodnice)

Lesklokorka plošká – *Ganoderma applanatum*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Ganodermataceae* - lesklokorkovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, víceleté, dosahující často značných rozměrů, až několik decimetrů v průměru; na povrchu mohou (ale nemusí) být zřetelné přírůstky z jednotlivých let, čerstvý přírůstek na okraji klobouku je bělavý, starší části hnědé až tmavě šedé
- Hymenofor pórovitý, drobné póry za čerstva bíle zbarvené, u starších plodnic hnědnoucí; při poranění nebo pomačkání se barví výrazně kaštanově hnědě (oblíbený objekt pro kreslení do pórů)
- Plodnice tohoto druhu bývají často poprášeny vlastním výtrusným prachem kakaového zbarvení (typicky roste-li jich více nad sebou, ale děje se tak i v případě samotných plodnic)
- Na hymenoforu se někdy objevují válcovité výrůstky – háčky larev dvoukřídlého hmyzu *Agathomyia wankowiczii*
- Nejedlá
- Ekologie: saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů, stojících i padlých kmenech nebo pařezech, nejčastěji na bucích, ale hojně i na jiných dřevinách

Sítkovec načervenalý – *Daedaleopsis confragosa*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, za vlhka hnědě zbarvené, za sucha „vyšisované“ do béžových odstínů; povrch hrboletý, koncentricky zónovaný (nemusí být vždy zřetelné), u okraje obvykle světlejší
- Hymenofor přechodného typu mezi pórovitým a lamelovitým (protáhlé póry bohatě propojované anastomózami), za čerstva bělavý, při poranění nebo pomačkání se barví zřetelně červenohnědě
- Podobné chorošovité houby s tenkými plodnicemi mají obvykle drobné okrouhlé póry (outkovky, šedopórky) nebo naopak souvislé lamely (lupeník), navíc zbarvení poraněných pórů je dosti charakteristickým znakem sítkovce
- Nejedlý
- Ekologie: saprotrof rozkládající mrtvé dřevo nejruznějších listnatých dřevin (padlé kmeny, opadlé větve)

Outkovka chlupatá – *Trametes hirsuta*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovitě
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, často ve větším množství porůstající substrát; klobouk bělavě, světle hnědě či světle šedě zbarvený, na povrchu na omak výrazně chlupatý (starší plodnice mohou být olysalé), může být koncentricky zónovaný (nemusí být zřetelné)
- Hymenofor pórovitý, póry drobné, bělavé, neměnící barvu stárnutím nebo poraněním
- Starší plodnice bývají často kolonizovány zelenými řasami (nárůst kokálních řas na povrchu klobouku)
- Podobně chlupatá na povrchu může být o. pýřitá, ale ta nebývá zónovaná a klobouk má spíš jemně plstnatý; jiné outkovky nebo šedopórky mají povrch klobouku hladký
- Nejedlá
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů, vzácně jehličnanů (ojediněle saproparazit, spíše na odumírajících částech); roste na dřevě různého objemu, pařezech, kmenech i opadlých větvích

Foto Tereza Dvořáková (2x, mladá plodnice), Zuzana Literáková (dole, stará plodnice; nápis *Antrodia* se vztahuje k jiné položce)

Outkovka pestrá – *Trametes versicolor*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovitě
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, často tvoří na substrátu velké množství plodnic, vzájemně srůstajících; klobouk na povrchu lysý, výrazně koncentricky zónovaný v různých odstínech hnědé (někdy až s šedomodrým nádechem, zejména v sušším stavu), u čerstvých plodnic obvykle se světlým lemem při okraji
- Hymenofor pórovitý, póry drobné, bělavé, neměnicí barvu stárnutím nebo poraněním
- Jsou-li plodnice zřetelně koncentricky zónované, jsou dobře poznatelné i od jiných druhů outkovek, případně i šedopórky osmahlé s podobně tenkými jednoletými plodnicemi, která má navíc šedě zbarvené póry
- Nejedlá
- Známa léčivá houba, produkující polysacharid krestin s cytostatickými a imunostimulačními účinky
- Ekologie: velmi hojný saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů; roste na dřevě různého objemu, pařezech, kmenech i opadlých větvích

Troudinatec kopytovitý – *Fomes fomentarius*

Foto Aneta Krhovská (nahore), Tereza Dvořáková (dole)

- Houba stopkovýtusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, víceleté, dosahující často značných rozměrů (až několik decimetrů v průměru), často typického kopytovitého tvaru (horní část plodnice sklenutá, vrstva pórů vodorovná); na povrchu bývají obvykle zřetelné přírůstky z jednotlivých let, čerstvý přírůstek na okraji klobouku je světle hnědý nebo okrový, starší části šedé, v suchých podmínkách časem vybledající
- Hymenofor pórovitý, póry drobné (viditelné spíše lupou), bělavé až béžové, světle hnědé nebo okrové, při poškrábání tmavnoucí
- Nejedlý
- Rozklepaná dužnina této houby (tzv. hubáň) bývala využívána v karpatské oblasti k výrobě klobouků nebo brašen
- Ekologie: hojný saproparazit na širokém spektru listnáčů, nejčastěji buků nebo bříz; často napadá i mohutné stromy a během několika let způsobí jejich záhubu, velké množství plodnic pak vyrůstá ze stojících souší nebo padlých kmenů
- Působí tzv. bílou hnilobu dřeva (charakteristickou pro houby z čeledi *Polyporaceae*); na povrchu kolonizovaného dřeva (pod povrchem kůry) se někdy rozrůstá tak, že vytváří pláty bělavého pletiva, tzv. syrociium (vypadá jako ruční papír)

Troudnatec pásovaný – *Fomitopsis pinicola*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Fomitopsidaceae* - troudnatcovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, víceleté; na povrchu bývají obvykle zřetelně koncentricky zónované, čerstvý přírůstek na okraji klobouku je bělavý, žlutohnědý nebo červenohnědý, starší části v tmavších odstínech šedé
- Hymenofor pórovitý, póry drobné (viditelné spíše lupou), bělavé nebo nažloutlé, při poškrábání tmavnoucí
- Nejedlý
- Ekologie: hojný saproparazit na širokém spektru jehličnanů i listnáčů, častěji na jehličnanech; plodnice tvoří obvykle na pařezech nebo odumřelých kmenech, stojících i padlých
- Působí tzv. hnědou hnilobu dřeva s kostkovitým rozpadem (charakteristickou pro houby z čeledi *Fomitopsidaceae*)

Foto Petr Hrouda (nahore), Aneta Krhovská (mladá a starší plodnice)

Hnědák Schweinitzův – *Phaeolus schweinitzii*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Fomitopsidaceae* - troudnatcovité
- Plodnice kloboukaté, jednoleté, s více či méně zřetelným třeněm (zřetelný spíše u jednotlivých plodnic, ale někdy vyrůstá „ružice plodnic“ přímo ze substrátu); mladé plodnice žluté až žlutohnědé, plstnaté, v místě pomačkání výrazně hnědnoucí; plodnice v pokročilejší fázi růstu mohou být hnědé se žlutým okrajem, postupem času celé hnědnoucí do sienového až umbrového odstínu
- Hymenofor pórovitý, póry zbarvené stejně jako povrch klobouku, tedy za čerstva žluté až žlutohnědé (též s výrazným hnědnutím při pomačkání), postupem času hnědnoucí
- Zaschlé, tmavě hnědé plodnice vytrvávají na místě i řadu měsíců
- Nejedlý
- Ekologie: saproparazit, nalézáný běžně na pařezech nebo kořenových náběžích (někdy i zanořených v půdě, takže hnědák roste zdánlivě ze země), ale často jde o parazitickou houbu, napadající poraněné stromy (v místě porušené borky, kde je obnažené dřevo), které může během několika let zahubit

Foto Lucie Zíbarová

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/chorose/item/520-phaeolus-schweinitzii>

Anýzovník vonný – *Osmoporus odoratus*

(v širším pojetí bývá řazen k trámovkám jako *Gloeophyllum odoratum*)

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Gloeophyllales*, čeleď *Gloeophyllaceae* - trámovkovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé nebo nepravidelného tvaru (rostou-li na vodorovné ploše, viz ekologii), na povrchu hrboilaté, v různých odstínech rezavé až hnědé, stárnutím tmavnoucí (zešedlé tvrdé staré části plodnic vytrvávají na substrátu řadu let)
- Hymenofor pórovitý, póry okrouhlé, v oranžovo-rezavých odstínech; roste-li plodnice na vodorovné ploše, vytvářejí se nepravidelně při okraji
- Za čerstva charakteristická anýzová vůně
- Nejedlý
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě jehličnanů, na kmenech, kořenových náběžích, velmi často na pařezech, kde typicky roste i na řezných plochách; podobně jako trámovky zřejmě snese vyšší vyschnutí dřeva a vyhovují mu tedy osluněná místa

Foto Lucie Zíbarová (nahore mladá, dole starší plodnice)

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/chorose/item/558-gloeophyllum-odoratum>

Trámovka plotní – *Gloeophyllum sepiarium*

Foto Petr Hrouda

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Gloeophyllales*, čeleď *Gloeophyllaceae* - trámovkovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, spíše drobné (několik centimetrů), žlutohnědě (světlejší odstín bývá při okraji), rezavě až hnědě zbarvené, stárnutím tmavnoucí, na povrchu hrbolaté, často koncentricky zónované (nemusí být zřetelné)
- Hymenofor lamelovitý, může být různě utvářený, od nepravidelně protáhlých pórů oddělených hustou sítí anastomóz po dlouhé lamely propojené jen málo; zbarvení obvykle světlejší než klobouk, v oranžovo-rezavých odstínech
- Podobná trámovka jedlová mívá tmavě hnědé, úzké a podél substrátu protáhlé plodnice, na spodní straně čistě protažené lamely; t. trámová má naopak husté protáhlé póry
- Nejedlá
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě jehličnanů, běžně rostoucí na opracovaném dřevě – trámech, plotech (viz jméno :o), zábradlích, lávkách aj., typicky na osluněných místech; trámovka zjevně snáší vyšší vyschnutí dřeva než jiné, potenciálně konkurenční druhy

Pevník chlupatý – *Stereum hirsutum*

- Houba stopkovýtusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Russulales*, čeleď *Stereaceae* - pevníkovité
- Plodnice rozlité až polokloboukaté, při růstu na boku kmenů nebo větví přecházející do odstávajících kloboučků, na jejich povrchu béžově až okrově zbarvené (za vlhka živěji) a na omak zřetelně chlupaté (starší plodnice olýsalé a občas kolonizované zelenými řasami)
- Bez zřetelného hymenoforu, bazidie se tvoří přímo na hladkém povrchu, který je bělavě, pleťově nebo žlutavě zbarvený, za sucha vybledlý, za vlhka nabývá až živě oranžového odstínu
- Podobné tenké polokloboukaté plodnice tvoří pevník plstnatý, který bývá výrazně koncentricky zónovaný a jeho hymenium (spodní strana) se po navlhčení a poškrábání barví žlutě
- Nejedlý
- Ekologie: velmi hojný saprotrof na mrtvém dřevě různých listnáčů, na pařezech, padlých kmenech i opadlých větvích; často tvoří velké množství vzájemně srostlých plodnic, které pokrývají velké plochy substrátu (konkurenční strategie – obsadí povrch substrátu a nepustí tam jiné druhy hub)

Pevník korkovitý – *Stereum rugosum*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Russulales*, čeleď *Stereaceae* - pevníkovité
- Plodnice rozlité, bez zřetelného hymenoforu (bazidie se tvoří přímo na hladkém povrchu), občas rozpraskávající, zejména při vysychání s jemně odstávajícím okrajem, béžově či pleťově zbarvené, za vlhka tmavší, při poranění červenající (je třeba výrazné poškrábání, pomačkání nestačí; někdy zřetelné jen na povrchu vlhkých plodnic)
- Z podobných rozlitých pevníků, červenajících po poranění, p. dubový roste vzácněji v teplých oblastech a p. krvavějící na dřevě jehličnanů
- Nejedlý
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů, především dubů a buků, ale i jiných dřevin

Foto Lucie Zíbarová (nahore)

Snímek převzatý z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/korticie/item/941-stereum-rugosum>

Foto Karel Tejkal (dole)

Snímek převzatý z <https://www.myko.cz/myko-atlas/Stereum-rugosum/>

Holubinka černající – *Russula nigricans*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Russulales*, čeleď *Russulaceae* - holubinkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, někdy i dosti velké (až 20 cm), povrch klobouku bělavý až hnědavý; třeň bělavě zbarvený, případně s nádechem do odstínu klobouku
- Hymenofor lupenitý, lupeny bělavé, výrazně mohutné a řídké
- Dužnina tvrdá, ale relativně křehká (kruchá), při rozříznutí se pomalu barví do červenavého odstínu, který pak postupem času přejde do tmavší hnědé barvy
- Stárnoucí plodnice postupně zcela zčernají, ale jejich rozklad probíhá jen velmi pomalu; v tomto stavu je můžeme najít ještě v průběhu následující sezóny
- Podobné druhy h. hustolupenná a h. palčivo-lupenná mají husté lupeny, holubinka osmahlá na řezu takřka nečervená, spíše jen hnědne
- Jedlá, ale spíše nevalná
- Ekologie: mykorhizní druh rostoucí v porostech různých dřevin, listnatých i jehličnatých

Foto Petr Hrouda (dole stará, zprohýbaná plodnice)

Hřib kovář – *Neoboletus luridiformis* (tradičně znám pod jménem *Boletus erythropus*)

Foto Martin Jiroušek

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Boletales*, čeleď *Boletaceae* - hřibovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, povrch klobouku v různých odstínech hnědé, od světlé (vzácně až žlutavé – „odbarvená“ varieta *discolor*) po častější tmavě hnědý, umbrový odstín; klobouky zejména mladých plodnic někdy až skoro černé; třeň obvykle červeně naběhlý
- Hymenofor rourkatý, póry (= ústí rourek) zbarvené žlutočerveně až tmavě červeně, při pomačkání výrazně tmavnoucí
- Dužnina žlutavá, při rozříznutí čerstvé plodnice velmi rychle intenzivně modrá
- Podobně výrazně modrající je hřib koloděj, který bývá světlejší (obvykle okrově sametový) a má na třeni výraznou síťku (kovář síťku nemá)
- Jedlý po důkladném povaření (syrový nebo špatně tepelně upravený způsobuje nevolnost)
- Ekologie: mykorrhizní druh rostoucí pod jehličnany i listnáči, ale hojný je zejména ve smrkových porostech vrchovinných až horských poloh

Kozák březový – *Leccinum scabrum*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Boletales*, čeleď *Boletaceae* - hřibovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, povrch klobouku v matných odstínech hnědé; třeň bělavý s drobnými tmavými šupinkami
- Hymenofor rourkatý, póry (= ústí rourek) bělavé
- Dužnina bělavá, na řezu nemění barvu
- Jiné druhy kozáků, rostoucí pod břízami (k. šedohnědý, k. barvoměnný), mají (modro-)zelenou bázi třeně, případně obdobné zbarvení báze třeně na řezu
- Jedlý
- Ekologie: mykorhizní symbiont bříz, pod rozptýlenými stromy i v zapojených porostech

Pýchavka hruškovitá – *Apioperdon pyriforme* (tradičně známa pod jménem *Lycoperdon pyriforme*)

- Houba stopkovýtrusná, břichatka
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Agaricaceae* - pečárkovité
- Plodnice hruškovitého tvaru se sterilní bází, peridie (okrovka, obal plodnice) hladká bez ostének nebo políčkovitého rozpraskání, béžově až kožově hnědě zbarvená, na vrcholu plodnice obvykle trochu tmavší (nemusí být zřetelné) a v době zralosti se zde vytváří otvor, kterým se uvolňují spory
- Gleba (teřich, vnitřní pletivo plodnice) v mládí bílá, postupně hnědne a pletivo se rozpadá, ve zralosti naplněná hnědým výtrusným prachem
- Mladé plodnice jedlé
- Ekologie: saprotrofní druh rostoucí na mrtvém dřevě, často tvoří velké shluky plodnic; jde o jediný druh pýchavky, rostoucí typicky na dřevním substrátu

Foto Jana Beneschová

Muchomůrka pošvatá (též pošvatka obecná) – *Amanita vaginata*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Amanitaceae* - muchomůrkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, povrch klobouku v matných odstínech (šedo-)hnědé, na okraji bývá zřetelně rýhovaný; třeň bělavý s výraznou pochvou na bázi (může být ukrytá v půdě), která je zbytkem celkové plachetky, kryjící mladou plodnici (velum universale)
- Hymenofor lupenitý, lupeny bílé
- Dužnina bílá, na řezu nemění barvu
- Pošovky (ve starších atlasech též katmanky) jsou skupinou muchomůrek, vyznačujících se zmíněnou výraznou pochvou na bázi třeně a nepřítomností prstenu (netvoří se u nich závoj – velum partiale – není tedy z čeho by prsten vznikl); u nás roste více podobných druhů s hnědým nebo rezavým zbarvením klobouku, případně obdobným nádechem na třeni
- Jedlá, stejně jako další druhy pošvatek
- Ekologie: mykorhizní druh rostoucí v jehličnatých i listnatých porostech, zejména na kyselých půdách, hojný ve vrchovinných až horských polohách

Foto Lucie Zíbarová

Všechny snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/lupenate/item/493-amanita-vaginata>

Špička žíněná – *Gymnopus androsaceus*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Omphalotaceae* - hlívovníkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, drobné s kloboukem několik milimetrů až zhruba 1 cm v průměru, klobouk bělavý nebo zejména za vlhka světle (ružovo-)hnědě zbarvený; třeň několik centimetrů dlouhý, tenký (jako žíně – viz jméno), tmavě (červeno-)hnědý
- Hymenofor lupenitý, lupeny bělavé
- Dost podobná špička provrtaná, rostoucí na obdobných stanovištích, se vyznačuje pachem po hniјícím zelí a má jemně pýřitý třeň (třeň š. žíněné je zcela hladký)
- Jedlá, moc se z ní nenajíte :o)
- Ekologie: běžný saprotrof na opadu v jehličnatých lesích (jehličí, drobné větvičky), tvořící často velké množství plodnic (klidně stovky na ploše pár metrů)

Foto Lucie Zíbarová

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/lupenate/item/604-gymnopus-androsaceus>

Helmovka tuhonohá – *Mycena galericulata*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Mycenaceae* - helmovkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, rostoucí obvykle jednotlivě; klobouk pár centimetrů v průměru, bělavý, béžový až světle hnědý; třeň několik centimetrů dlouhý, zbarvený stejně jako klobouk, dobře ohebný (ne snadno lámavý)
- Hymenofor lupenitý, lupeny bělavé, u starších nebo zasychajících plodnic nabývají světle růžovou barvu
- Zaměnitelná za jiné druhy helmovek, z nichž ovšem jen některé rostou na dřevě a nejsou trsnaté, např. podobně hojná h. rýhonohá má tmavěji hnědý klobouk a podélně rýhovaný třeň; plodnice s růžovými lupeny lze zaměnit za světlé štítovky, které ale mají zřetelně oddělené lupeny od třeně
- Nejedlá
- Ekologie: běžný saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů, zejména v pokročilejší fázi rozkladu

Foto Tomáš Lipner (nahore), Aneta Krhovská (dole)

Hnojník třpytivý – *Coprinellus micaceus*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Psathyrellaceae* - křehutkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, rostoucí v početných trsech; klobouk obvykle sklenutý (není rozprostřený ani v dospělosti), béžově až okrově zbarvený (u okraje může být světlejší), za čerstva pokrytý drobnými bělavými vločkami, které postupem času olysávají nebo mohou být opršelé; třeň několik centimetrů dlouhý, stejně zbarvený, bíle vločkatý a křehký jako klobouk
- Hymenofor lupenitý, lupeny hnědé, stárnutím tmavnoucí až do černa, postupně se roztékající
- Je více podobných druhů hnojníků, které ale nebývají bíle vločkaté; u všech se staré plodnice postupně rozkládají až roztékají
- Nejedlý
- Ekologie: běžný saprotrof na mrtvém dřevě listnáčů, často velkým množstvím plodnic porůstá pařezy nebo báze kmenů

Foto Aneta Krhovská (nahore), Tereza Dvořáková (dole)

Třepenitka svazčitá – *Hypholoma fasciculare*

- Houba stopkovýtusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Strophariaceae* - límcovkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, rostoucí v početných trsech; klobouk několik centimetrů v průměru, v mládí skoro žlutý, posléze žlutohnědý (u okraje může být světlejší, ve středu bývá hnědší); třeně žlutě zbarvený, případně s hnědavým odstínem
- Hymenofor lupenitý, lupeny v mládí sírově žluté, posléze přecházející přes žlutozelenou do olivově zelené, ve stadiu zralosti výtrusů nabývají hnědou barvu; vzhledem k trsnatému růstu bývají i klobouky pokryté tmavě hnědým výtrusným prachem z plodnic rostoucích výše
- Chuť výrazně hořká (jako hřib žlučník)
- Jde o nejhojnější ze tří běžných druhů našich třepenitek, přičemž t. maková roste jen na jehličnanech, má (fialovo-)hnědé lupeny a mírnou chuť; t. cihlová roste jen na listnácích, tvoří mohutnější plodnice s cihlově oranžovo-hnědým zbarvením klobouku, má lupeny (žluto-)hnědé a chuť mírně nahořklou; opeňka nebo čepičatky mají hnědé lupeny a prsten na třeni
- Nejedlý
- Ekologie: velmi hojný saprotrof na mrtvém dřevě jehličnanů i listnáčů

Foto Aneta Krhovská (nahore), Markéta Štreitová (dole, staré plodnice s vybledlým povrchem klobouku)

Rez korunkatá (též rez ovesná) – *Puccinia coronata*

- Houba stopkovýtrusná, rez
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Pucciniomycetes*
- Řád *Pucciniales*, čeleď *Pucciniaceae* - rzovité
- Biotrofní parazit na listech krušiny nebo řešetláku, přičemž oranžově zbarvená ložiska jarních výtrusů (aecia) se tvoří na spodní straně čepelí nebo na zdeformovaných řapících
- Pro rzi je typická vysoká míra hostitelské specifity (obecně je to vlastnost biotrofních parazitů; ložiska na listech uvedených hostitelů patří právě rzi korunkaté
- Ekologie: jde o dvojbytnou (heteroecickou) rez, přičemž dřeviny z čeledi řešetlákovitých představují mezihostitele, na kterém se tvoří jarní stadia; oves je pak hlavním hostitelem, na kterém se tvoří letní a zimní ložiska (obecně na rostlinách z čeledi lipnicovitých)

Foto Petr Kokeš (nahore), Ondřej Zicha (dole; takto krásné „korunky“ jsme nikdy neviděli, obvyklá jsou ložiska na listech)
Oba snímky převzaty z <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id280558/>

Válečkovka keříčkovitá – *Ceratiomyxa fruticulosa*

- Hlenka
- Oddělení *Myxomycota*, třída *Protosteliomycetes*
- Řád *Protosteliales*, čeleď *Ceratiomyxaceae* - válečkovkovité
- Ve vegetativní (trofické) fázi tvoří za vlhka zřetelná rozlitá bělavá plazmodia, velikosti obvykle v řádu centimetrů, ale není vzácností i pár decimetrů
- V reprodukční fázi se z plazmodia diferencuje velké množství (až tisíce) drobných bílých sloupečků – sporangií; i ty jsou dobře zřetelné pouze za vlhka (v této podobě je válečkovka takřka nezaměnitelná), zatímco při ztrátě vody celý plodný útvar seschne do podoby nenápadného jemně ostnitého povlaku (snadno zaměnitelného za resupinatní houby typu struhák)
- Ekologie: vzácnější hlenka (možná jen ne běžně nalézáná vzhledem k tomu, že je dobře vidět jen za vlhka); porůstá mrtvé dřevo, kde se ve vegetativní fázi živí mikroorganismy, které to mrtvé dřevo kolonizují (bakterie, houby); ve fázi sporangií již výživu nepřijímá

Foto Standa Jirásek (nahore; formování sporangií z masy plazmodia), Ondřej Zicha (dole)
Oba snímky převzaty z <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id104758/>

Zlepniček jahodovitý – *Tubifera ferruginosa*

Foto Jaroslav Malý
Snímek převzatý z <https://www.naturfoto.cz/zlepnickek-jahodovity-fotografie-19272.html>

- Hlenka
- Oddělení *Myxomycota*, třída *Myxomycetes*
- Řád *Liceales*, čeleď *Reticulariaceae* - síťovkovité
- Sporokarpy (někdy je používán termín plodničky, nejde o pravé plodnice) bochákovité, několik centimetrů široké, za čerstva zářivě oranžové, v bazální části bělavé; sporokarp je utvářen z velkého množství spojených sloupečků, jejichž vrcholky navenek tvoří hrbolkatou strukturu
- Ve zralém stavu původní živé zbarvení přechází do rezavého, celý sporokarp se postupně rozpadá na sloupečky a uvolňuje se výtrusný prach
- Oranžově zbarvené hlenky z rodů lesklík (*Leocarpus*) nebo vlasatka (*Trichia*) na obdobném substrátu mohou svrchu vypadat podobně, ale při podrobném pohledu tvoří shluky krátce stopkatých sporokarpů, ne útvar ze „slepených“ sloupečků
- Ekologie: hlenka vyskytující se na dřevním substrátu, hrabance a opadu (typicky na jehličí ve smrčinách), kde se ve vegetativní fázi (plazmodium) živí mikroorganismy, které kolonizují částičky opadu a detritu (bakterie, houby); ve fázi sporokarpu již výživu nepřijímá

Spálenka skořepatá – *Kretzschmaria deusta*

- Houba vřeckatá, tvrdohouba
- Oddělení *Ascomycota*, třída *Sordariomycetes*
- Řád *Xylariales*, čeleď *Xylariaceae* - dřevnatkovité
- Stromata (nejde o plodnice, ale o sterilní pletivné útvary, pod jejichž povrchem se zakládají vlastní plodnice mikroskopických rozměrů) jsou zamlada rozlitá, několik centimetrů široká, šedá s bílým okrajem
- Stará stromata zčernají, nabývají podobu kruché skořepiny a působí dojem spálené hmoty na povrchu dřeva; na povrch vystupují drobné bradavičky – ústí plodnic, ze kterých se ve zralosti uvolňují výtrusy
- Nejedlá
- Ekologie: vcelku běžný parazit, rostoucí v bazálních partiích (kořenové náběhy, báze kmenů) listnatých dřevin, zejména buků; při silném napadení je schopný rozkladem dřeva svého hostitele i zlikvidovat a dále růst jako saprotrof na mrtvých kmenech, případně vývratech nebo pařezech

Foto Lucie Zíbarová (nahore mladé, dole stará stromata)

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/perithecia/item/979-kretzschmaria-deusta>

Čapulka bahenní – *Mitrula paludosa*

- Houba vřeckatá, terčoplodá
- Oddělení *Ascomycota*, třída *Leotiomycetes*
- Řád *Helotiales*, čeleď *Mitrulaceae* - čapulkovitě
- Plodnice kyjovité, úzce stopkaté, ve vrcholové části rozšířené, pár centimetrů vysoké, měkké, za čerstva jasně žlutě zbarvené
- Vřečka s výtrusy se tvoří na vnějším povrchu plodnice
- Díky své podobě a ekologii těžko zaměnitelné; stejně ve vodě rostoucí míhavky mají jinak utvářené plodnice (kuličky na stopce), jiné čapulky (dnes v rodu *Heyderia*) jsou drobné a nemají tak živé zbarvení
- Jedlá
- Ekologie: saprotrof na opadu (listy, jehlice, větvičky), ponořeném ve vodě – v podmáčených místech, kalužích, příkopech, stružkách a potocích

Foto Lucie Zíbarová

Všechny snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/apothecia/item/149-mitrula-paludosa>

Ucho Jidášovo – *Hirneola auricula-judae*

- Houba stopkovýtrusná, s jednoduchou plodnicí
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Auriculariales*, čeleď *Auriculariaceae* - boltcovitkovité
- Plodnice boltcovitého tvaru, za vlhka mají chrupavčitě rosolovitou konzistenci a světle až kaštanově hnědé zbarvení, při ztrátě vody sesychají do podoby tmavě hnědých až téměř černých „škvarků“ (nastane-li opět dostatek vláh v prostředí, mohou zpět nasát vodu a opakovaně nabývat původní podoby)
- Bazidie s výtrusy se tvoří na povrchu vnitřní strany plodnice; pokryv bělavé masy výtrusů působí ve zralosti dojmem „ojínění“, jako by plodnice na vnitřní straně začala plesnivět
- Jedlé
- Ekologie: saprotrof na tenkých kmenech a větvích listnáčů, nejčastěji bezů, ale i jiných dřevin

Foto Jana Dvořáková (starší plodnice, ty už opravdu plesniví :o)

Ohňovec obecný – *Phellinus igniarius*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Hymenochaetales*, čeleď *Hymenochaetaceae* - kožovkovité
- Plodnice kloboukaté (leckdy poněkud neforemné), bokem přirostlé, víceleté, tvrdé jako dřevo; čerstvé nárosty rezavě zbarvené (zcela mladé plodnice jsou jen rezavé boule bez jakékoli struktury, než se začne na spodní straně utvářet hymenofor), starší tmavě šedé až téměř černé
- Hymenofor pórovitý, póry velmi drobné (okem stěží viditelné), zbarvené stejně jako čerstvý přírůstek klobouku
- Nejedlý
- Je více podobných druhů ohňovců, rozlišitelných spolehlivě podle mikroskopických znaků nebo preference hostitelských dřevin
- Ekologie: běžný saproparazit rostoucí na kmenech vrby, paraziticky na živých nebo jako saprotrof na mrtvých kmenech nebo odumřelých částech

Foto Petr Hrouda (nahore), Lucie Zíbarová (dole)
Snímek převzatý z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/chorose/item/968-phellinus-igniarius>

Hlinák červenající – *Hapalopilus rutilans*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovité
- Plodnice kloboukaté, bokem přirostlé, jednoleté, vcelku měkké (ve srovnání s jinými chorošovitými houbami), světle rezavě zbarvené, někdy i s nádechem do červenavých odstínů
- Hymenofor pórovitý, póry okrouhlé, zbarvené stejně jako povrch klobouku nebo o něco světleji (žlutorezavé odstíny)
- Obtížně zaměnitelný za jiné druhy, teoreticky snad za některé druhy rezavců
- Jedovatý (jde asi o jediný známý jedovatý choroš)
- Ekologie: saprotrof rostoucí zejména na odumřelých nebo opadlých větvích listnáčů, nejčastěji dubů; je spíše druhem nížinných a pahorkatinných, případně až vrchovinných poloh

+ *Hapalopilus rutilans* – hlinák červenající
Řád: *Polyporales* Čeleď: *Polyporaceae* – chorošovité
Jedovatý, V–XI.

- pl. jednoleté, kloboukaté, měkce masité, kl. okrový až okrově skořicový, někdy s masovým nádechem
- povrch kl. sametový, později lysý, rourky i dužnina v barvě klobouku, póry drobné
- lignikolní saprotrof, hojně na odumřelých větvích listnáčů, zejména dubů v teplejších oblastech

Bránovitec hnědofialový – *Trichaptum fuscoviolaceum*

Foto Lucie Zíbarová (nahore detail čerstvé plodnice)
Oba snímky převzaty z http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/chorose/item/117-trichaptum_fuscoviolaceum

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Polyporales*, čeleď *Polyporaceae* - chorošovitě
- Plodnice kloboukaté (bokem přirostlé), polokloboukaté (s hymenoforem zčásti sbíhajícím na substrát) až téměř rozlité, jednoleté, tenké a drobné (odstávající zhruba do 1 cm od substrátu); povrch klobouku bělavý až zašedlý, na omak jemně chlupatý (u starších plodnic olysalý)
- Hymenofor primárně pórovitý s protáhlými póry, hnědě až fialově zbarvený (fialové zejména při okraji plodnice, fialový odstín může být zřetelný i na okraji klobouku); hymenofor se často trhá v nepravidelné lamely až do podoby zdánlivě ostnitě struktury
- Svrchu může vypadat podobně jako pevník chlupatý, který ovšem netvoří žádné póry, nebo klanolístka, která má naspod klobouku pro změnu podélně rozčísnuté lamely, ale obě tyto houby rostou na dřevě listnáčů; spíše je zaměnitelný za jiné druhy bránoviteců, zejména b. jedlový s drobnými okrouhlými póry, rostoucí hlavně na dřevě smrku (větší b. dvojtvarý roste též na listnáčích)
- Nejedlý
- Ekologie: saprotrof rostoucí na mrtvém dřevě jehličnanů, zejména na padlých kmenech a větvích borovic (borovice lesní i blatky v oblasti rašeliniště)

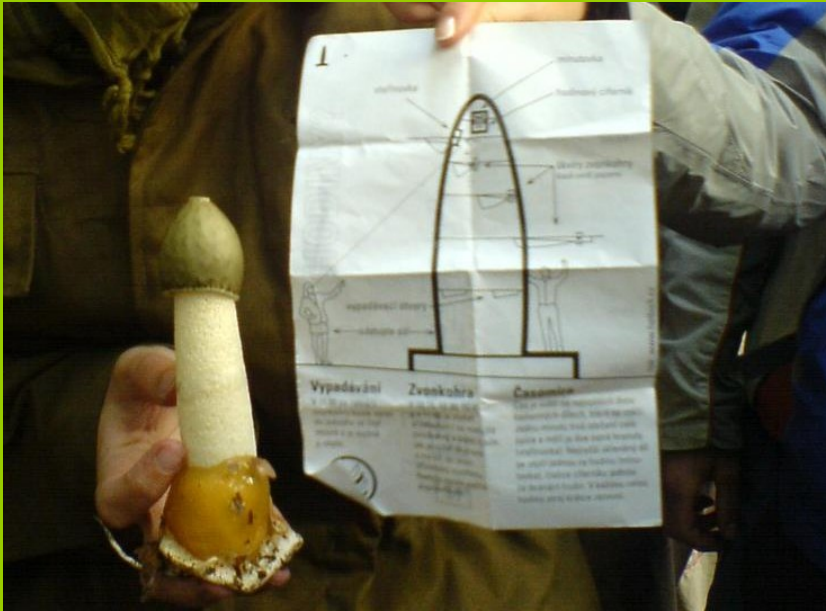
Kořenovník vrstevnatý – *Heterobasidion annosum*

Foto Lucie Zíbarová (nahore pravý k. vrstevnatý, preferující borovice, dole dnes odlišovaný druh kořenovník smrkový – *H. parviporum*)
Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/chorose/item/2686-heterobasidion-annosum>

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Russulales*, čeleď *Bondarzewiaceae* - bondarcevkovité
- Plodnice kloboukaté až rozlité (někdy jen svrchní okraj plodnice drobně odstává a většina plodnice s hymenoforem je rozlité po spodní straně kořenových náběhů), na svrchní straně kaštanově hnědé, při okraji bělavé
- Hymenofor pórovitý, póry drobné, okrouhlé, bělavé, u starších plodnic zahnědající
- Barvou klobouku a pórů připomíná jakoby nedovyvinuté plodnice lesklokorek, ale naše běžné druhy tohoto rodu, tvořící bokem přirostlé plodnice, se typicky vyskytují na listnácích
- Nejedlý
- Ekologie: saproparazit rostoucí na dřevě jehličnanů (v rámci komplexu *H. annosum* je dnes rozlišováno několik druhů, preferující různé rody jehličnatých dřevin); je to jeden z mála parazitů, schopných proniknout i do zdravého stromu s neporušenou borkou, v jehož dřevě pak způsobuje hnilobu kořenové části a báze kmene, vedoucí během několika let k úhynu stromu; kořenovník je nejrozšířenějším a nejvážnějším houbovým patogenem smrkových porostů v České republice

Hadovka smrdutá – *Phallus impudicus*

- Houba stopkovýtrusná, břichatka
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Phallales*, čeleď *Phallaceae* - hadovkovité
- Mladá plodnice uzavřená (tzv. čertovo vajíčko); na podélném řezu lze vidět, že pod peridií je ochranná slizová vrstva, pod ní je založený teřich a uprostřed sterilní nosič - receptakulum
- V průběhu ontogeneze rostoucí plodnice protrhne peridii (ta zůstává na bázi jako slizovitá pochva), bílé receptakulum („třeň“) vynese nahoru olivově zelený teřich („klobouček“), na jehož povrchu se tvoří bazidie s výtrusy
- Teřich zralé plodnice má výrazný pach po hnilém mase, který láká mouchy, které pak roznášejí výtrusy; sliz na povrchu teřichu je bohatý na polysacharidy, čímž je pro mouchy vítaným zdrojem živin
- Mladé plodnice jedlé
- Ekologie: pozemní saprotrof, hojný na opadu a hrabance v listnatých i jehličnatých lesích

Foto Tomáš Lipner (nahore), Radka Vítková (dole)

Prášivka šedivá – *Bovista plumbea*

- Houba stopkovýtrusná, břichatka
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Agaricaceae* - pečárkovité
- Plodnice kulatého tvaru bez sterilní báze, peridie (okrovka, obal plodnice) hladká, bělavá, stárnutím šednoucí, v době zralosti se od vrchu postupně rozpadá
- Gleba (teřich, vnitřní pletivo plodnice) v mládí bílá, postupně tmavne a pletivo se rozpadá, ve zralosti naplněná hnědým výtrusným prachem
- Velmi podobná je p. černající s tmavě zbarvenou vnitřní vrstvou peridie; teoreticky lze s prášivkami zaměnit mladé kulovité pýchavky, u druhů tohoto rodu se však typicky tvoří na povrchu peridie osténky, zrníčka nebo drobné areoly
- Mladé plodnice jedlé
- Ekologie: pozemní saprotrof osídlující nelesní stanoviště – trávníky, meze, obnažené plochy

Foto Lucie Zíbarová

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php>

/houby/podle-morfologie/gasteromycetes/item/2086-bovista-plumbea

Štítovka jelení – *Pluteus cervinus*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Pluteaceae* - štítovkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, povrch klobouku zemitě hnědý s odstíny různé tmavosti, v některých případech nerovný, jemně radiálně brázditý; třeň bílý, jemně podélně vláknitý
- Hymenofor lupenitý, lupeny v mládí bílé, ve zralosti růžové, zřetelně nedosahující až ke třeni
- Dužnina bílá, na řezu nemění barvu
- Charakteristickým rodovým znakem štítovek jsou růžové lupeny (tvoří se zde růžový výtrusný prach) oddálené od třeně, který lze vylomit i s kusem dužniny ze středu klobouku; v rámci rodu je pak více podobných druhů, spolehlivě určitelných pouze mikroskopicky
- Jedlá, stejně jako další druhy štítovek
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě různých druhů listnáčů, zejména osídlující dřevní substrát v pokročilé fázi rozkladu

Špička travní (též špička obecná) – *Marasmius oreades*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Marasmiaceae* - špičkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, drobné, povrch klobouku béžový nebo pleťově zbarvený, bývá hygrofánní, tedy za vlhka (když je pletivo nasáklé vodou) tmavší než v suchých podmínkách; třeň pružný, obvykle stejně zbarvený jako klobouk
- Hymenofor lupenitý, lupeny stejnobarvé s kloboukem nebo jen mírně světlejší
- Dužnina bělavá, na řezu nemění barvu
- Kromě špiček můžeme na obdobných stanovištích najít i další světlé či hnědavé drobné houby, avšak řada z nich – například polničky, slzivky nebo vláknice – patří mezi tmavovýtrusé houby a dají se tedy snadno odlišit tmavším zbarvením lupenů; podobné druhy světlolupenných penízovek rostou spíš v lesních biotopech
- Jedlá
- Ekologie: hojný saprotrof v trávnicích, na mezích, výslunných stráních, okrajích lesů apod.

Foto Lucie Zíbarová (dole plodnice s hygrofánním okrajem klobouku)

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/lupenate/item/607-marasmius-oreades>

Polnička raná – *Agrocybe praecox*

- Houba stopkovýtusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Strophariaceae* - límcovkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, subtilní, povrch klobouku béžový; třeně obvykle stejně zbarvený jako klobouk, se zřetelným prstenem
- Hymenofor lupenitý, lupeny hnědě zbarvené, stárnutím tmavnoucí
- Dužnina světlá, na řezu nemění barvu
- Velmi podobným druhem je polnička bažinná (*A. elatella*), rostoucí na vlhkých až vyložené podmáčených stanovištích, nebo p. tuhá (*A. dura*) osídlující obdobná stanoviště jako p. raná, ale s výrazně mohutnějšími plodnicemi (výška i průměr klobouku až 10 cm); dosti podobná – též hnědolupenná s prstenem – je i límcovka věnčená, jejíž klobouk je obvykle ověšen zbytky závoje
- Jedlá
- Ekologie: hojný saprotrof v trávnících, zahradách, na mezích, ruderálních stanovištích apod.

Foto Lucie Zíbarová

Oba snímky převzaty z <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/lupenate/item/147-agrocybe-praecox>

Čepičatka jehličnanová (též čepičatka okrajová) – *Galerina marginata*

- Houba stopkovýtrusná, rouškatá
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Agaricomycetes*
- Řád *Agaricales*, čeleď *Strophariaceae* - límcovkovité
- Plodnice kloboukaté se třeněm, drobné, povrch klobouku hnědý až rezavý, často hygrofánní, tedy za vlhka (když je pletivo nasáklé vodou) tmavší než v suchých podmínkách; třeň obvykle stejně zbarvený jako klobouk, se zřetelným prstenem, povrch třeně bývá nenápadně podélně bělavě vláknitý
- Hymenofor lupenitý, lupeny rezavě až hnědě zbarvené
- Dužnina hnědá, může být trochu světlejší než povrch klobouku
- Velmi rizikový druh, hrozí záměna za jedlou (a mnoha houbaři oblíbenou) opeňku měnlivou, která sice roste na dřevě listnáčů, ale to může č. jehličnanová také, navzdory svému jménu; opeňka obvykle roste v bohatých trsech (čepičatka jednotlivě nebo jen po několika málo plodnicích) a mívá třeň pod prstenem zřetelně hnědě šupinkatý (čepičatka jen jemně vláknitý) – avšak nejsou-li znaky zřetelné (tmavší lem klobouku, často u opeňky zobrazovaný, nemusí být spolehlivým znakem), opatrnost velí nebrat!
- Smrtelně jedovatá, obsahuje stejné toxiny jako muchomůrka zelená
- Ekologie: hojný saprotrof na mrtvém dřevě jehličnanů, v menší míře i listnáčů

Foto Aneta Krhovská

Kulkovník ostřicový – *Anthracoidea caricis*

- Houba stopkovýtrusná, sněť prašná
- Oddělení *Basidiomycota*, třída *Ustilaginomycetes*
- Řád *Ustilaginales*, čeleď *Anthracoideaceae* - kulkovníkovité
- Biotrofní parazit, napadá semeníky hostitelských rostlin, v jejichž mošničkách se pak namísto semen vytváří černavá masa teliospor této sněti
- Na šáchorovitých rostlinách se vyskytují i jiné druhy kulkovníků, makroskopicky těžko odlišitelné
- Ekologie: tak jako jiné druhy biotrofních parazitů, vyznačuje se i tato sněť značnou hostitelskou specificitou – napadá různé druhy rodu ostřice (*Carex*)

Foto Jan Myšák (vlevo), Petr Kokeš (vpravo)
Oba snímky převzaty z <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id339303/>